

Decentrale belastingen in 2007

De gemeentelijke woonlasten stijgen dit jaar met gemiddeld 3,8 procent. Vooral het rioolrecht ging weer flink omhoog (6,7 procent). Die belasting blijft voorlopig de stuwende kracht achter de woonlastenontwikkeling. De maximering van de OZB begint tamelijk te knellen. Dat blijkt uit de *COELO-Atlas 2007*.

Begin 2006 was de OZB voorpaginanieuws. De minister van Financiën beschuldigde een grote groep gemeenten ervan hogere OZB-tarieven te hebben vastgesteld dan wettelijk was toegestaan. Dat bleek al snel onzin. Dit jaar is het veel moeilijker geworden om een gemeente er van te beschuldigen te hoge OZB-tarieven te hebben. Dat komt omdat de maximale tarieven nu veel moeilijker te achterhalen zijn doordat de waarde van onroerende zaken elk jaar opnieuw moet worden vastgesteld. Het Ministerie van BZK publiceert geen lijst meer met de maximaal toegestane tarieven per gemeente. Gemeenten met tarieven boven het drempeltarief kunnen de maximale tarieven die zij mogen vaststellen, berekenen door de tarieven voor het jaar ervoor te corrigeren voor de lokale prijsstijging van onroerende zaken, en deze vervolgens te verhogen met de maximale opbrengststijging (in 2007: 2,75 procent).

Het probleem hierbij is dat gemeenten pas in een laat stadium weten hoe sterk de prijsstijging van onroerende zaken (de stijging van de belastinggrondslag, gecorrigeerd voor het volume-effect ofwel de areaaluitbreiding) is. Doordat nu jaarlijks opnieuw wordt getaxeerd moet steeds worden gewacht op de uitkomst van de jaarlijkse waardebeoordeling. Met name doordat belastingplichtigen nogal eens bezwaar maken tegen de taxatie van hun eigendom laat die uitkomst soms lang op zich wachten. Hier komt nog als extra complicatie bij dat het onduidelijk is hoe het berekende maximumtarief moet worden afgerond.

Gemeenten moeten dus een slag slaan naar de voor hen geldende maximale tarieven. Eventueel te hoge tarieven moeten in het jaar erna worden gecompenseerd door een minder grote opbrengststijging. Dan wordt het dus nog ingewikkelder om de maxima uit te rekenen. Aan belastingplichtigen is dit allemaal niet uit te leggen, laat staan dat zij een en ander zouden kunnen narekenen. Het wordt interessant

om te zien hoe de verantwoordelijke bewindslieden gaan toezien op de naleving van de OZB-regelgeving.

Hoe is nu de ontwikkeling van de OZB-tarieven? Met ingang van 2007 wordt voor de onroerendezaakbelastingen de waarde in peiljaar 2005 als grondslag gebruikt. Vorig jaar was dit 2003. De waarde van woningen is hierdoor gemiddeld 6,9 procent hoger komen te liggen. Om te voorkomen dat de OZB-opbrengst onbedoeld stijgt zijn de tarieven neerwaarts aangepast. Gecorrigeerd voor de waardestijging ligt het gemiddelde OZB-tarief voor woningen 2,3 procent hoger dan vorig jaar. Het gemiddelde huishouden betaalt dit jaar daardoor 5,47 euro meer aan OZB. Het tarief voor gebruikers van niet-woningen is nu 1,4 procent hoger en dat voor dat voor eigenaren van niet-woningen 1,6 procent. Ter vergelijking: de inflatie bedraagt circa 1,25 procent.

De maximering van de OZB beperkt veel gemeenten daadwerkelijk bij hun tariefkeuze. Gemiddeld bedraagt het tarief voor woningen 92 procent van het maximum. Als alle gemeenten hun OZB-tarief voor woningen maximaal zouden hebben verhoogd zou de opbrengst 128 miljoen euro (9,1 procent) hoger zijn geweest. Voor niet-woningen is deze ruimte echter vrijwel nihil. Gemiddeld bedraagt het tarief 98 procent van het maximum. Zouden de OZB-tarieven voor niet-woningen in alle gemeenten maximaal zijn verhoogd, dan zou de opbrengst slecht 18 miljoen euro (ruim één procent) hoger zijn geweest dan de huidige opbrengst. Dat is een verwaarloosbaar bedrag. Gemiddeld kan een gemeente haar uitgaven met niet meer dan 0,6 procent verhogen door de OZB zo hoog te maken als wettelijk is toegestaan. In feite bepaalt Den Haag dus het lokale budget.

Voor een meerpersoonshuishouden varieert het rioolrecht (afgezien van

**MAARTEN ALLERS,
CORINE HOEBEN en
ANNETTE ZEILSTRA**

Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) en Faculteit der Economische Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen

Terneuzen waar huishoudens geen rioolrecht betalen) van 18 euro in Goes tot 358 in Graafstroom. Het gewogen gemiddelde ligt op 144 euro. Dit is 9,04 euro (6,7 procent) hoger dan het gemiddelde bedrag in 2006 en slechts 11 euro boven het gemiddelde tarief voor éénpersoonshuishoudens. Het gemiddelde rioolrecht stijgt al vanaf 1998 (voor eerdere jaren zijn geen vergelijkbare gegevens beschikbaar) met zes tot acht procent op jaarbasis, met name doordat gemeenten als gevolg van nieuwe milieuregels aanzienlijk hebben moeten investeren en doordat een groot deel van het rioolnet moet worden vervangen. Daar komt nu bij dat gemeenten die nog geen rioolrecht kenden dat nu invoeren en andere gemeenten hun kostendekking vergroten. Door de inperking van de OZB die in 2006 is ingevoerd is het immers moeilijker om de riolering uit de algemene middelen te bekostigen. Dezelfde redenen zullen ook de komende jaren voor grote tariefstijgingen zorgen.

Vanaf 2008 wordt bovendien het verbrede rioolrecht ingevoerd, en mogen gemeenten ook taken op het gebied van regen- en grondwater uit het rioolrecht bekostigen.

Met ingang van dit jaar zijn er geen gemeenten meer waar huishoudens geen reinigingsheffing betalen. Hiervoor bekostigden sommige gemeenten de reiniging uit de OZB-opbrengst. Voor meerpersoonshuishoudens kent Eemmond het laagste reinigingstarief (24 euro). Dit lage tarief komt onder meer doordat deze gemeente maar een klein deel van de reinigingskosten dekt uit de opbrengst van de reinigingsheffing. Het hoogste tarief (372 euro) heeft de gemeente Muiden. Het (gewogen) gemiddelde bedraagt 263 euro, 6,00 euro (2,3 procent) meer dan vorig jaar.

De Zalmsnip is in 2005 afgeschaft, maar 5 gemeenten verlenen thans op eigen kosten een heffingskorting. De hoogste korting geeft Kapelle (50 euro).

Onder de woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolrecht en reinigingsheffing, minus een eventuele heffingskorting. Voor het gemiddelde meerpersoonshuishouden stijgen de gemeentelijke woonlasten dit jaar met 22,53 euro (3,8 procent). De belangrijkste stijger is zoals gezegd het rioolrecht: 9,04 euro (6,7 procent). Dit komt gedeeltelijk doordat 4 gemeenten een rioolrecht invoerden. De reinigingsheffing draagt 6,00 euro bij aan de woonlastenstijging (+2,3 procent), en de OZB-aanslag 5,47 euro (+2,7 procent). De resterende woonlastenstijging is het gevolg van het feit dat dit jaar minder gemeenten een heffingskorting verlenen.

Achter de gemiddelde stijging gaan lokale veranderingen schuil die lopen van een verlaging met 18 procent (Leudal/Hunsel) tot een verhoging met 38 procent (Leiden). *Zie de kaart.* In de goedkoopste gemeente bedragen de woonlasten 437 euro (Terneuzen) en

Tarievenoverzicht 2007

	Tarief in euro's			Verandering t.o.v. 2006		
	Laagste	Gemiddelde ^a	Hoogste	Laagste	Mutatie van Gemiddelde	Hoogste
<i>Gemeenten</i>						
OZB woning (eigenaar)	0,87	2,43	4,75	-53%	2,3g%	75%
OZB gebruiker niet-woning	0,70	3,58	8,10	-59%	1,4g%	61%
OZB eigenaar niet-woning	0,87	4,46	9,93	-59%	1,6g%	61%
Reinigingsheffing ^b	24	263	372	-22%	2,3%	39%
Rioolrecht ^b	18 ^c	144	358	-50%	6,7%	186%
Woonlasten ^{bd}	437	613	1.089	-18%	3,8%	38%
<i>Toeristenbelasting^c</i>						
Toeristenbelasting	0,18c	0,99	4,73	-51%	2,6%	300%
Hondenbelasting	19,56 ^c	54,22	110	-27%	2,0%	80%
Paspoort	34,05	47,35	47,45	1,5%	20,5%	34%
Rijbewijs	21,90	39,28	60,00	-25%	13,2%	86%
Uittreksel GBA	2,45	7,41	14,45	-50%	2,9%	183%
<i>Provincies</i>						
Opcenten motorrijtuigenbelasting ^f	116	133	148	0%	4,1%	20,3%
<i>Waterschappen</i>						
Verontreinigingsheffing ^b	127	162	216	-3,6%	1,0%	6,9%
Ingezetenenomslag	14	41	94	-15,8%	1,5%	9,6%
Omslag gebouwd	0,27 ^c	0,54	1,51	-12,7%	1,7g%	12,6%

^a Gemiddelden zijn gewogen naar aantal inwoners (gemeenten en provincies), vervuilingseenheden (verontreinigingsheffing), aantal ingezetenen (ingezetenenomslag) of WOZ-waarde (omslag gebouwd). Nultarieven zijn meegerekend.

^b Meerpersoonshuishoudens.

^c Wordt niet overal gegeven.

^d Het bedrag dat een meerpersoonshuishouden in een woning met gemiddelde waarde betaalt aan OZB, rioolrecht en reinigingsheffing, na aftrek van eventuele heffingskorting.

^e Hotelovernachting.

^f Volkswagen Golf van 1000 kg, benzinemotor, op jaarbasis.

^g Gecorrigeerd voor waardeontwikkeling onroerende zaken.

in de duurste 1.089 euro (Blaricum). De gemiddelde woonlasten liggen op 613 euro. Eénpersoonshuishoudens zijn gemiddeld 66 euro goedkoper uit dan meerpersoonshuishoudens. Net als vorig jaar zijn er maar weinig gemeenten waar huishoudens met een minimuminkomen gemeentelijke belastingen verschuldigd zijn.

Nemen we ook de waterschaplasten mee, dan zijn de woonlasten het laagst in Zevenaar (644 euro). Op de tweede plaats komt, net als in 2006 Putten (667 euro). De derde plek is voor het deel oostelijk deel van Tilburg dat binnen het gebied valt van waterschap De Dommel (670 euro). West-Tilburg maakt deel uit van waterschap West Brabant; de totale woonlasten zijn hier 687 euro.

De duurste plek om te wonen, is Blaricum, waar het gemiddelde huishouden 1.368 euro per jaar betaalt, 1.089 euro aan de gemeente en 278 euro aan het waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Op de tweede plaats staat Bloemendaal (1.328 euro) en op de derde plaats Abcoude (1.285 euro).

Het is niet altijd zo dat gemeenten met hoge woonlasten ook veel geld overhouden aan de belastingen die zij van huishoudens innen. Dat komt doordat gemeenten met relatief waardevol onroerend goed binnen de grenzen een lagere algemene uitkering van het Rijk ontvangen dan andere gemeenten. Zij worden geacht een groter deel van hun uitgaven uit hun eigen belastinginkomsten te financieren. De netto woonlasten geven een indicatie van het bedrag dat een gemeente per huishouden van de woonlasten overhoudt. De netto woonlasten zijn de woonlasten gecorrigeerd voor de verevening van belastingcapaciteit via de algemene uitkering.

De netto woonlasten zijn het laagst in Ameland (359 euro). De hoogste netto woonlasten heeft Abcoude (904 euro). Van gemeenten met hoge netto woonlasten die geen bijzondere kostenposten hebben mag worden verwacht dat zij hun inwoners een bovengemiddeld voorzieningenniveau bieden. Is dat niet zo dan wordt er niet efficiënt gewerkt.

Dit jaar woont 17,9 procent van de Nederlanders in gemeenten waar de reinigingsheffing (afvalstoffenheffing of reinigingsrecht) afhangt van de hoeveelheid aangeboden huishoudelijk afval (diftar). Dat was in het jaar 2000 nog 9,7 procent. Ook bij rioolrecht

wordt gebruik gemaakt van (naar watergebruik) gedifferentieerde tarieven (12 procent van de bevolking), maar het effect hiervan is kleiner omdat het waterverbruik minder prijsgevoelig is dan het afvalaanbod.

Gemeenten hebben aanzienlijk minder vrijheid gekregen om hun eigen OZB-tarieven vast te stellen en dus om eigen middelen te verwerven. Dit kan gevolgen hebben voor de overige lokale belastingen. Zo is het bijvoorbeeld minder goed mogelijk om de kosten van de riolering of de reiniging uit de OZB-opbrengst te betalen.

De kostendeckering van het rioolrecht en de reinigingsheffing is inderdaad verder gestegen, respectievelijk van 93,5 naar 96,3 procent en van 96,6 naar 97,3 procent. 4 gemeenten voeren een rioolrecht voor huishoudens in, twee gemeenten een reinigingsheffing.

Het ziet er niet naar uit dat gemeenten massaal andere belastingen invoeren om onder de OZB-maximering uit te komen. Hoewel 4 gemeenten een toeristenbelasting invoeren (waarvan twee als gevolg van gemeentelijke herindeling), schaffen 2 gemeenten hun toeristenbelasting juist af. Op vier plaatsen wordt een hondenbelasting ingevoerd, maar dit betreft allemaal gemeenten die dit jaar zijn samengevoegd met gemeenten die al een hondenbelasting hadden. Hier tegenover staat 1 gemeente waar deze belasting is afgeschaft. De tariefstijgingen van de toeristenbelasting en van de hondenbelasting zijn bovendien beperkt (zie tabel). Er zijn dus geen aanwijzingen dat gemeenten andere belastingen gebruiken om de OZB-maximering te omzeilen.

Dit artikel is gebaseerd op de Atlas van de lokale lasten 2007, uitgegeven door COELO (www.coelo.nl).

Het ziet er niet naar uit dat gemeenten massaal andere belastingen invoeren om onder de OZB-maximering uit te komen

Mutatie gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouders

